



Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2018

EALAÍN

Stair agus Léirthuisicint na hEalaíne

Ardleibhéal

Tá 150 marc ag gabháil leis an bpáipéar seo, i.e. 37.5% de na marcanna iomlána ar an Ealaín

Déardaoin, 14 Meitheamh Tráthnóna, 2:00 – 4:30

Treoracha

Freagair **trí** cheist mar seo a leanas: ceist amháin as Roinn I (An Ealaín in Éirinn), ceist amháin as Roinn II (Ealaín na hEorpa 1000 AD - An Lá Inniu) agus ceist amháin as Roinn III (Léirthuisicint na hEalaíne).

Tá na ceisteanna uile ar cómharc (50).

Ba chóir sceitsí agus léaráidí a úsáid chun do chuid pointí a léiriú.

Déan tagairt, de réir mar a chuirtear sin in iúl, do na ***léaráidí atá ar an mbileog a ghabhann leis an bpáipéar seo.***

Roinn I – An Ealaín in Éirinn

1. Ainmnigh agus déan cur síos agus plé ar an **dá** dhéantúsán **atá léirithe ar an mbileog leis seo**. Bíodh tagairt agat i do fhreagra don ré ina ndearnadh iad, agus do na gnéithe foirm, feidhm, maisiú agus na teicnící ar baineadh úsáid astu ina ndéantús.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar dhéantúsán ainmnithe **amháin** eile ón ré seo in Éirinn.

Léirigh do fhreagra.
2. Tá na déantúsáin chloiche iontacha ó ré na hArd-Chríostaíochta ann mar thoradh ar na forbairtí ar struchtúr agus ar mhaisiú na snoíodóireachta cloiche a rinneadh ón 6ú haois ar aghaidh.

Pléigh an ráiteas seo agus déan tagairt do **dhá** chros chloiche ainmnithe a bhfuil staidéar déanta agat orthu. Bíodh tagairt agat i do fhreagra d'fhoirm, struchtúr agus mhaisiú gach ceann de na samplaí atá roghnaithe agat.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar na feidhmeanna a bhí ag na hArdchrosa in Éirinn.

Léirigh do fhreagra.
3. Bhain ealaín mhaisithe na lámhscríbhinní barr feabhais amach san 8ú haois nuair a cruthaíodh Leabhar Cheanannais.

Pléigh an ráiteas seo agus déan tagairt don **léaráid atá ar an mbileog leis seo**. Bíodh tagairt agat i do fhreagra don ábhar, don chomhdhéanamh, do na dathanna, do na bunábhair agus do na teicnící ar baineadh úsáid astu ina déantús.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar lámhscríbhinn ainmnithe **amháin** eile de chuid na hÉireann a ndearna tú staidéar uirthi.

Léirigh do fhreagra.
4. Déan cur síos agus plé ar na gnéithe ailtireachta d'fhoirgneamh ainmnithe Éireannach **amháin** sa stíl Phallaidiach agus ainmnigh a ailtire(aitirí). Bíodh tagairt agat i do fhreagra don struchtúr, don leagan amach agus do ghnéithe ailtireachta an fhoirgnimh.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar **dhá** ghné choitianta den mhaisiú inmheánach i bhfoirgneamh Seoirseach ainmnithe eile in Éirinn.

Léirigh do fhreagra.

5. Is dealbhóireacht phoiblí chuimhneacháin thaibhseach é “**Leacht Uí Chonaill**” le John Henry Foley (1818-1874) **atá léirithe ar an mbileog leis seo.**

Pléigh an saothar seo agus déan tagairt don ábhar, don chomhdhéanamh, don fhoirm, don stíl agus don suíomh.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar shampla ainmnithe **amháin** eile de dhealbhóireacht phoiblí Éireannach a ndearna tú staidéar uirthi.

Léirigh do fhreagra.

6. Is é tírdhreach iarthar na hÉireann, gearrtha siar go bunriachtanais na foirme agus an datha, bun agus barr obair ealaíne Paul Henry (1876-1958).

Pléigh an ráiteas seo i dtaca le “**Tráthnóna i gCiarraí**” **atá léirithe ar an mbileog leis seo.**

Bíodh tagairt i do fhreagra agat don ábhar, don chomhdhéanamh, don stíl agus do na dathanna.

agus

Déan cur síos agus plé achomair ar shaothar ainmnithe **amháin** eile le Paul Henry.

Léirigh do fhreagra.

7. Roghnaigh duine **amháin** díobh seo a leanas:

- James Arthur O’Connor (1792-1841)
- Frederic William Burton (1816-1900)
- Sarah Purser (1848-1943)
- Roderic O’Conor (1860-1940)
- John Behan (r.1938)
- Dorothy Cross (r.1956)
- Geraldine O’Neill (r.1971).

Déan cur síos agus plé ar shaothar an ealaíontóra a roghnaigh tú, agus déan tagairt mhionsonraithe do **dhá** shaothar ainmnithe leis an ealaíontóir sin. Bíodh tagairt agat i do fhreagra don ábhar, don stíl, do na meáin/bunábhair, do na teicnící agus do thionchair.

Léirigh do fhreagra.

Roinn II – Ealaín na hEorpa (1000 AD – An Lá Inníu)

8. Ba iad féidearthachtaí an dearaidh a bhain le teicnící nua tógála a thug an ealaín agus an ailtireacht le chéile in eaglaisí agus in ardeaglaisí na ré Gotaí. Pléigh an ráiteas seo i dtaca le heaglais nó ardeaglais Ghotach ainmnithe **amháin** a ndearna tú staidéar uirthi. Bíodh tagairt i do fhreagra agat do theicnící, do struchtúr agus do mhaisiú.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar láimhseáil na fíorach daonna i ndealbhóireacht Ghotach ainmnithe **amháin**.
Léirigh do fhreagra.
9. Is fearr aithne ar Sandro Botticelli (c.1445-1510), ealaíontóir de chuid an Renaissance, as a ábhar miotaseolaíoch, a fhíoracha stílithe, a chuid scéalaíochta agus a shiombalachas. Pléigh an ráiteas seo i dtaca le saothar ainmnithe **amháin** le Botticelli. Bíodh tagairt i do fhreagra don ábhar, don chomhdhéanamh, do na teicnící agus do láimhseáil na fíorach daonna.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar phictiúr ainmnithe **amháin** eile le Botticelli.
Léirigh do fhreagra.
10. Comhdhéanamh ábhalmhór is ea an mhír altóra “**Deastógáil na Maighdine**” le Titian (c. 1488-1576) **atá léirithe ar an mbileog leis seo**. Léiríonn an dath agus an scála ann fuinneamh agus drámaíocht mhór mhothúchánach. Pléigh an ráiteas seo agus déan tagairt don ábhar, don chomhdhéanamh, don stíl, do na dathanna, don solas agus do na teicnící.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar shaothar ainmnithe **amháin** le healaíontóir eile de chuid an Ard-Renaissance.
Léirigh do fhreagra.
11. Bhí radhairc as an ngnáthshaol lárnach i saothar Johannes Vermeer (1632-1675). Pléigh an ráiteas seo i dtaca le “**Bean agus Meá ina Lámh**” **atá léirithe ar an mbileog leis seo**. Bíodh tagairt i do fhreagra agat don ábhar, don chomhdhéanamh, don stíl, do na teicnící agus do láimhseáil na fíorach daonna.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar shaothar ainmnithe **amháin** eile le Vermeer.
Léirigh do fhreagra.

12. Thug Edouard Manet (1832-1883) dúshlán na smaointe traidisiúnta faoin ealaín ina shaothar. Pléigh an ráiteas seo i dtaca le “**Le Déjeuner sur l’Herbe**” **atá léirithe ar an mbileog leis seo** agus bíodh tagairt i do fhreagra agat don ábhar, don chomhdhéanamh, do na dathanna, don stíl agus do na teicnící.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar shaothar ainmnithe **amháin** eile le Manet.
Léirigh do fhreagra.
13. Léiríonn “**Mont Sainte-Victoire**” le Paul Cézanne (1839-1906), **atá léirithe ar an mbileog leis seo**, cur chuige anailíseach i dtaca leis an dúlra mar aon le tuiscint dhomhain ar fhoirm agus ar dhathanna.
Pléigh an ráiteas seo agus bíodh tagairt i do fhreagra agat don ábhar, don chomhdhéanamh, don fhoirm, do na dathanna agus do na teicnící.
agus
Déan cur síos agus plé achomair ar thionchar Cézanne ar ealaíontóirí an 20ú haois.
Léirigh do fhreagra.
14. Freagair (a), (b), agus (c).
(a) Roghnaigh agus ainmnigh saothar le duine **amháin** díobh seo a leanas:
 - Brunelleschi (1377-1446)
 - Peter Paul Rubens (1577-1640)
 - Caravaggio (1571-1610)
 - Auguste Rodin (1840-1917)
 - Lucian Freud (1922-2011).
(b) Déan cur síos agus plé mionsonraithe ar an saothar atá roghnaithe agat agus bíodh tagairt agat don ealaíontóir, don ábhar, don stíl, don chomhdhéanamh, do na bunábhair, do na teicnící agus don ré ina ndearnadh an saothar.
(c) Ainmnigh agus déan cur síos agus plé achomair ar shaothar **amháin** eile leis an ealaíontóir a roghnaigh tú.
Léirigh do fhreagra.
15. Freagair (a), (b), agus (c).
(a) Pléigh forbairt ceann **amháin** de na stíleanna nó de na gluaiseachtaí ealaíne seo thíos:
 - Impriseanachas
 - Fóbhachas
 - Osréalachas
 - De Stijl.
(b) Pléigh príomhthréithe na stíle nó na gluaiseachta a roghnaigh tú.
(c) Déan cur síos agus plé ar shaothar ainmnithe **amháin** le healaíontóir ainmnithe a bhfuil a s(h)saothar ina eiseamláir thipiciúil den stíl nó den gluaiseacht seo.
Léirigh do fhreagra.

Roinn III - Léirtheiscint na hEalaíne

16. Is é an phríomhaidhm atá le dearadh gailearaí, músaeim nó ionad léirmhíniúcháin ná spás a chruthú d'idirghníomhú daoine le saothair ealaíne/déantúsáin.
Pléigh an ráiteas seo i dtaca le gailearaí, nó músaeim nó ionad léirmhíniúcháin ainmnithe ar thug tú cuairt air. Déan cur síos agus plé i do fhreagra ar **dhá** shaothar ainmnithe agus déan tagairt do na slite a ndeachaigh úsáid an spáis seo i gcion ar d'idirghníomhú leis na saothair seo.
agus
Tabhair breac-chuntas achomair ar do choincheapa amhairc maidir le leagan amach taispeántas scoile de shaothar ealaíne na mac léinn. Tabhair cúiseanna leis na cinntí dearaidh a dhéanann tú.
Léirigh do fhreagra.
17. Gné bhunúsach i bhforbairt na gcarachtar i scannán is ea obair an dearthóra feistis.
Pléigh an ráiteas seo i dtaca leis na feistis i scannán beo-aicsin ainmnithe **amháin** agus déan tagairt i do fhreagra do na coincheapa, do na bunábhair, do na dathanna agus dá n-éifeacht fhísiúil.
agus
Tabhair breac-chuntas achomair ar do choincheapa amhairc maidir le dearadh feistis do charachtar ainmnithe bunaithe ar úrscéal nó ar dhráma ar do chúrsa Ardteistiméireachta.
Léirigh do fhreagra.
18. Ba chóir go mbeadh dearadh clúdach leabhair mar fhorleathnú ar ghlór an scríbhneora nó an údair agus an t-ábhar, an t-atmaisféar agus a bhfuil sa leabhar á gcur in iúl aige.
Pléigh an ráiteas seo agus tagairt agat don **léaráid atá ar an mbileog leis seo**. Bíodh tagairt i do fhreagra agat do na híomhánna, don leagan amach, don chlógghrafaíocht agus don dath.
agus
Tabhair breac-chuntas achomair ar do choincheapa amhairc do chlúdach leabhair faoi do cheantar áitiúil.
Léirigh do fhreagra.
19. Féadann dearadh nua-aimseartha táirgí a bheith samhlaíoch agus nuálach agus, ag an am céanna, feidhmiúil.
Pléigh an ráiteas seo agus tagairt agat do na híomhánna **atá léirithe ar an mbileog leis seo**. Bíodh tagairt agat i do fhreagra don fhoirm, don fheidhm, don dhath, don stíl agus do na bunábhair.
agus
Tabhair breac-chuntas achomair ar do choincheapa amhairc faoi choinne eagraí deisce do mhac léinn. Tabhair cúiseanna leis na cinntí dearaidh a dhéanann tú.
Léirigh do fhreagra.

- 20.** Is é an cuspóir atá le páirceanna poiblí agus spásanna glasa a dhearadh agus a thírdhreachtú i mbailte móra agus i gcathracha ná fónas a chur ar fáil le húsáid ag an bpobal go léir. Pléigh an ráiteas seo agus tagairt agat do pháirc nó do spás glas **amháin** a bhfuil eolas agat air. Bíodh tagairt agat i do fhreagra don suíomh, don fheidhm agus do an háiseanna atá curtha ar fáil.

agus

Tabhair breac-chuntas achomair ar do choincheapa amhairc faoi choinne láthair suí agus/nó láthair itheacháin atá le cur sa pháirc nó sa spás glas a roghnaigh tú.

Tabhair cúiseanna leis na cinntí dearaidh a dhéanann tú.

Léirigh do fhreagra.

Leathanach Bán



Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2018
Leaving Certificate Examination, 2018

Ardleibhéal
Higher Level

Ealaín: Stair agus Léirthuisint na hEalaíne - Léaráidí
Art: History and Appreciation of Art - Illustrations

1



Déantúsán 1
Artefact 1



Déantúsán 2
Artefact 2

Ceist Question

3



Leabhar Cheanannais
Book of Kells

Ceist Question

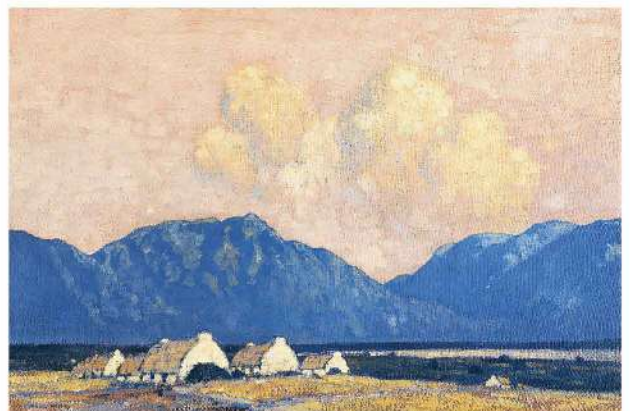
5



Leacht Uí Chonaill le John Henry Foley
The O'Connell Monument by John Henry Foley

Ceist Question

6



Tráthnóna i gCiarraí le Paul Henry
Evening in Kerry by Paul Henry

Ceist Question

10

Ceist Question



Deastógáil na Maighdine le Titian
Assumption of the Virgin by Titian

11

Ceist Question



Bean agus Meá ina Lámh le Johannes Vermeer
Woman Holding a Balance by Johannes Vermeer

12

Ceist Question



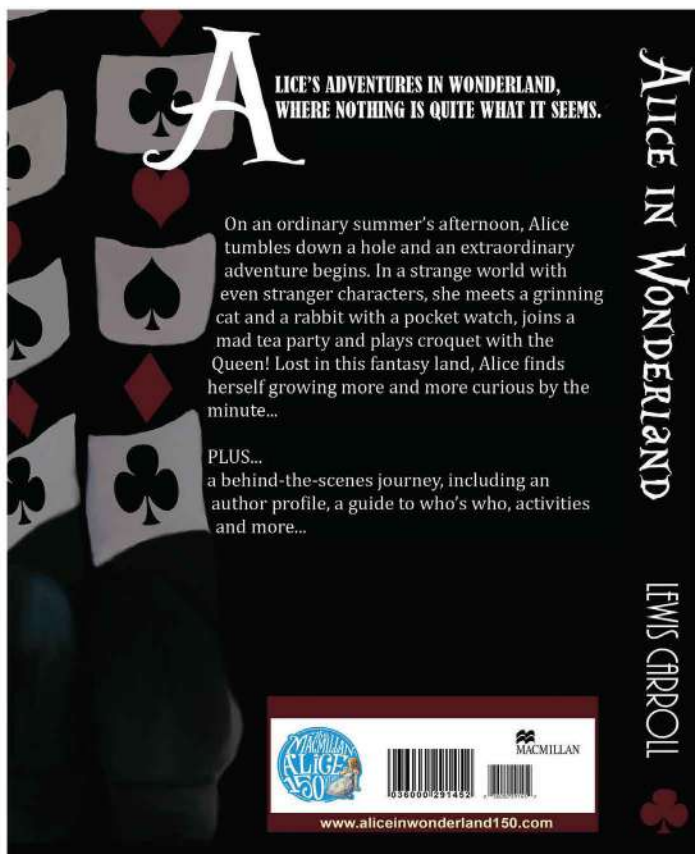
Le Déjeuner sur l'Herbe le hEdouard Manet
Le Déjeuner sur l'Herbe by Edouard Manet

13

Ceist Question



Mont Sainte-Victoire le Paul Cézanne
Mont Sainte-Victoire by Paul Cézanne



Léaráidí le caoinchead

Illustrations courtesy of

Ard-Mhúsaem na hÉireann

The National Museum of Ireland

Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

Trinity College, Dublin

Comhairle Chathrach Bhaile Átha Cliath

Dublin City Council

Bailiúchán Ealaíne Chathair Phort Láirge

Waterford Municipal Art Collection

Basilica di Santa Maria Gloriosa dei Frari, an Veinéis/ Venice

Gailearaí Náisiúnta Washington

National Gallery Washington

Musée d'Orsay, Páras/Paris

Barnes Foundation, Philadelphia